JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Education and Communication

KURSPLAN

Språk-, läs-, skriv- och matematikutveckling i förskolan utifrån första- och andraspråksperspektiv (Uppdrag av Skolverket), 15 högskolepoäng

Language, Literacy, Writing and Mathematics Development in Preschool based on first and second Language Perspective, 15 credits

Kurskod:	U1SLSO	Utbildningsnivå:	Grundnivå
Fastställd:	2025-03-18	Utbildningsområde:	Undervisningsområdet
Reviderad:	2025-05-27	Ämnesgrupp:	Pedagogik
Gäller fr.o.m.:	2025-09-01	Fördjupning:	G2F Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

Lärandemål

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs förväntas studenten att, utifrån ett första- och andraspråksperspektiv, kunna:

- redogöra för fonologisk medvetenhet, teorier om barns språk, läs- och skrivutveckling, utgångspunkter för och beskrivning av olika perspektiv på språk, läs- och skrivfrämjande undervisning
- redogöra för hur högläsning och samtal om text kan främja barns utvecklande av språk, läsande och skrivande
- redogöra för innebörd och användning av matematiska begrepp inom aritmetik med relevans i förskolans undervisning
- redogöra för undervisningsstrategier som utmanar och stöttar barns matematikutveckling och utifrån teori och aktuell forskning
- redogöra för teorier och aktuell forskning om lek och lekresponsiva förhållningssätt i förskolans undervisning
- förklara lekens betydelse för barns språk-, läs-, skriv och matematikutveckling

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs förväntas studenten att, utifrån ett första- och andraspråksperspektiv, kunna:

- planera, genomföra och utvärdera språk-, läs- och skrivfrämjande undervisning utifrån barns nyfikenhet, tidigare erfarenheter och intressen
- iscensätta miljöer som inspirerar och möjliggör för barns lek, estetiska uttryck och utforskande av språk, tecken, symboler och text
- planera, genomföra och utvärdera undervisning som främjar barns begreppsutveckling av tal och talbegrepp med barns nyfikenhet, tidigare erfarenheter och intressen som utgångspunkt
- iscensätta miljöer som inspirerar och möjliggör för barns lek, estetiska uttryck, utforskande av och tidiga urskiljande av tal och talbegrepp
- planera och konstruera kreativa och lustfyllda lekmiljöer och aktiviteter som främjar barns språk-, läs-, skriv och matematikutveckling
- använda det svenska språket i tal och skrift för professionella och akademiska syften utifrån normer för struktur och språkbehandling

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs förväntas studenten att, utifrån ett första- och andraspråksperspektiv, kunna:

- reflektera, analysera och kritiskt granska didaktiska utmaningar i samband med språk-, läs och skrivfrämjande undervisning i förskolan med stöd av teori och aktuell forskning
- utifrån analys av matematikdidaktiska val och genom kritisk reflektion identifiera och diskutera utmaningar för vidare utveckling av undervisning och med stöd av teori och aktuell forskning
- analysera och kritiskt reflektera om förskollärarens dialogiska förhållningssätt med barn och kollegor i lek och undervisning

Innehåll

Delkurs 1:

- Barns språkliga lärande ur första och flerspråkiga perspektiv
- Fonologisk medvetenhet
- Språk och kunskapsfrämjande undervisning, arbetssätt, metoder och miljöer
- Dialogisk, upplevelsebaserad läsning
- Teorier och aktuell forskning om språk-, läs-, skrivundervisning och metoder i förskolan
- Observation, dokumentation, planering, genomförande och analys av språk-, läs-och skrivfrämjande aktiviteter
- Akademiskt skrivande

Delkurs 2:

- Barns matematikutveckling ur första och flerspråkiga perspektiv
- Aritmetik, tal- och talbegrepp
- Matematikutvecklande undervisning, arbetssätt, metoder och miljöer
- Observation, dokumentation, planering, genomförande och analys av matematikutvecklande aktiviteter
- Teoretiska perspektiv på matematikutvecklande undervisning och arbetssätt

Delkurs 3:

- Lekteorier och aktuell forskning om lekresponsiva förhållningssätt
- Miljöer för lek och utforskande
- Observation, dokumentation, planering för och analys av lek och lekmiljöer
- Relationell lekpedagogik

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier och övningar individuellt och i grupp.

I kursen används digital lärplattform.

Undervisningen bedrivs på svenska.

Behörighetskrav

Grundläggande behörighet samt förskollärare i förskolan med förskollärarexamen eller motsvarande äldre examen.

Examination och betyg

Kursen bedöms med betygen Väl godkänd (VG), Godkänd (G) eller Underkänd (U).

Lärandemålen utgör grund för examination.

Formerna för examination är seminarier, didaktiska iscensättningar och individuella skriftliga inlämningsuppgifter.

För bedömning ska underlaget vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas. Mer information kring bedömning av enskilda lärandemål och kriterier för betygssättning tillhandahålls vid kursstart.

För kursbetyget Godkänd krävs minst Godkänd på samtliga examinationer och för kursbetyget Väl Godkänd krävs dessutom betyget Väl godkänt på examinationsmoment, där betyget kan erhållas, i delkurs 1 och 2.

En student garanteras minst tre examinationstillfällen, inklusive ordinarie examinationstillfälle, för aktuellt kurstillfälle.

Poängregistrering av examinationen för kursen sker enligt följande system:

Examinationsmoment	Omfattning	Betyg
Delkurs 1 Språk-läs- och skrivutveckling: Individuell redovisning [1]	1,5 hp	G/U
Delkurs 1 Språk-läs- och skrivutveckling: Seminarie	1,5 hp	G/U
Delkurs 1 Språk-läs- och skrivutveckling: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	3 hp	VG/G/U
Delkurs 2 Matematikutveckling: Individuell redovisning [1]	1,5 hp	G/U
Delkurs 2 Matematikutveckling: Seminarie	1,5 hp	G/U
Delkurs 2 Matematikutveckling: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	3 hp	VG/G/U
Delkurs 3 Lekresponsiv undervisning: Individuell redovisning [1]	0,5 hp	G/U
Delkurs 3 Lekresponsiv undervisning: Seminarie	0,5 hp	G/U
Delkurs 3 Lekresponsiv undervisning: Individuell skriftlig inlämningsuppgift	2 hp	VG/G/U

[1] Didaktiska iscensättningar

Kursvärdering

Uppföljning av undervisning sker fortlöpande under kursen. Kursvärdering sker vid kursens slut. Sammanställning och kommentarer publiceras på lärplattform. Kursvärderingen ska ligga till grund för kommande kursplanering.

Kurslitteratur

Observera att kurslitteraturen kan komma att ändras fram till åtta veckor före kursstart.

Delkurs 1 Språk-läs- och skrivutveckling:

Björk-Willén, Polly. (Red.) (2018). *Svenska som andraspråk i förskolan*. Natur & Kultur. 158s.

De Geer, Boel (2024) *Språklig medvetenhet i förskola, förskoleklass & grundskolans tidigare år.* Natur & kultur. 164 s.

Fast, Carina (2019). *Literacy – i familj, förskola och skola.* Studentlitteratur AB. 224 s.

Hermansson, Kristina & Nordenstam, Anna (Red). (2024). *Rum för läsning. Att arbeta med litteratur i förskolan.* Studentlitteratur. 247 s.

Martín-Bylund, Anna (2024). Inte ett rätt sätt. Professionellt (transspråkande) omdöme vid språkundervisning i förskolan. *Nordisk barnehageforskning, 21*(1). https://doi.org/10.23865/nbf.v21.379

Novosel, Y. (2024). *Transspråkandets villkor i en supermångfaldig förskola: En konstruktivistisk grundad teori.* https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1853572/FULLTEXT01.pdf. Valda delar.

Sandell Ring, Annika. (2021). *Mångfaldens förskola - flerspråkighet, omsorg och undervisning.* Studentlitteratur AB. 400 s. Valda delar.

Schmidt, C., & Hvit Lindstrand, S. (2022). Dialogisk högläsning i förskoleklassen och årskurs 1: ”Jag tycker att molnbullen smakar delikat. *Forskning om undervisning och lärande, 10*(1), 78–99. https://doi.org/10.61998/forskul.v10i1.19054

Thuresson, H. (2025). Yngre förskolebarns litteratursamtal. *Nordisk barnehageforskning, 22*(1), 127–144. https://doi.org/10.23865/nbf.v22.578

Delkurs 2 Matematikutveckling:

Björklund, Camilla & Palmér, Hanna (2018).*Matematikundervisning i förskolan. Att se världen i ljuset av matematik.* Natur & kultur. 273 s.

Delacour, L. (2020).*Förskollärare och det önskvärda matematiska barnet: förväntningar och diskurser i förskolepraktik.* https://doi.org/10.24834/isbn.9789171049544. Valda delar.

Ekdahl, Anna-Lena (2021). Different Learning Possibilities from the Same Activity-Swedish Preschool Teachers’ Enactment of a Number Relation Activity. *Scandinavian Journal of Educational Research, 65*(4), 601–614.
http://www.doi.org/10.1080/00313831.2020.1739131

Nationellt centrum för matematikutbildning (2018).*Små barns matematik: - undervisning och lärande*. NCM, Göteborgs universitet. 162 s.

Novosel, Y. (2024).*Transspråkandets villkor i en supermångfaldig förskola: En konstruktivistisk grundad teori.* https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1853572/FULLTEXT01.pdf. Valda delar.

Palmer, Anna, Unga, Johanna, Hultman, Karin (2017). *Svindlande matematik. Estetik, lek och utforskande i förskolan.* Gleerups. 160.s.

Sandell Ring, Annika. (2021). *Mångfaldens förskola - flerspråkighet, omsorg och undervisning*. Studentlitteratur. 400 s. Valda delar.

Vetenskapliga artiklar och inskannat material tillkommer, ca 150 s.

Delkurs 3 Lekresponsiv undervisning:

Abou-Taouk, H., Nilsen, M., & Wallerstedt, C. (2024). Leka på flera språk: Att stötta flerspråkigt deltagande i förskolan. *Nordisk Barnehageforskning, 21*(3). https://doi.org/10.23865/nbf.v21.557

Eriksson, Sofia (2017). *Rum, barn och pedagoger.* Liber. 160 s.

Knutsdotter Olofsson, Birgitta. (2017). *Den fria lekens pedagogik, teori och praktik om fantasileken.* Liber. 240 s.

Novosel, Y. (2024). *Transspråkandets villkor i en supermångfaldig förskola: En konstruktivistisk grundad teori.*https://su.divaportal.org/smash/get/diva2:1853572/FULLTEXT01.pdf. Valda delar.

Persson, S. (2015). Delstudie 4: Pedagogiska relationer i förskolan. *I Förskola tidig intervention: delrapport från SKOLFORSK projektet*. Vetenskapsrådet. (s.121-137). 16.s.

Wallerstedt, Cecilia & Pramling, Niklas (2023).*Att arbeta lekresponsivt.* Gleerups. 111 s.

Observera att kurslitteraturen kan komma att ändras fram till åtta veckor före kursstart.

Litteraturreferenser – så skriver du

https://ju.se/bibliotek/sok---skrivhjalp/referenshantering.html

Interaktiva antiplagiatguiden

Informationsmaterial om plagiat på högskolor och universitet

Finns på lärplattformen